

SLS sektioners ST-kurser under Covid-19

– en enkätundersökning i SLS sektioner

Hans Hjelmqvist, ordförande SLS delegation för utbildning

Susann Asplund Johansson, utredare

Theresa Wahlqvist, kansliassistent

Bakgrund

Svenska Läkaresällskapet (SLS) är läkarkårens oberoende, vetenskapliga professionsorganisation, en ideell, partipolitiskt och fackligt obunden förening. Vårt syfte är att verka för förbättrad hälsa och sjukvård genom att främja vetenskap, utbildning, etik och kvalitet. SLS har ca 10 000 medlemmar indelade i 66 vetenskapliga sektioner, 20 associerade föreningar och 9 lokala läkarsällskap.

Mot bakgrund av omständigheterna kring Covid-19 har ST-läkare fått erfara att kurser som behövs för att nå målen i specialiseringstjänstgöringen (ST) har ställts in eller skjutits på, vilket kan påverka tiden för ST-läkaren att få ut sitt specialistkompetensbevis. Kurser som behövs för att nå målen i specialiseringstjänstgöringen¹ ges som SK-kurser via Socialstyrelsen, av regionerna och även av SLS sektioner.² Socialstyrelsen har god kännedom om vilka SK-kurser som har ställts in, däremot har det varit svårare att få en övergripande bild av hur SLS sektioners ST-kurser (ej SK-kurser) påverkats. Sektioner som ingår i en sektionsövergripande arbetsgrupp för aktuella frågor rörande Covid-19 har vittnat om problem i den egna sektionen. Den 17 juni 2020 skickade SLS därför ut en enkät till samtliga SLS sektioner för att undersöka hur Covid-19 har påverkat deras förutsättningar för att ge ST-kurser.

Syfte

Syftet är att få en överblick av hur omständigheter kring Covid-19 har påverkat sektionernas förutsättningar att ge ST-kurser och sektionernas bedömning av om ST-läkare riskerar att försenas i sin specialistutbildning. Resultaten kan utgöra underlag för ytterligare aktiviteter i syfte att bidra till en samlad bild av hur omständigheter kring Covid-19 påverkat läkares specialiseringstjänstgöring. Undersökningen är liten, men resultaten kan läsas tillsammans med eventuella undersökningar genomförda av regioner och Socialstyrelsen samt Sveriges läkarförbunds enkät till ST-läkare³ för en samlad bild.

Avgränsning

Enkäten vänder sig enbart till SLS sektioner och avser sektionernas kurser, vilka utgör en liten del av de kurser som anordnas för ST-läkare. Målgruppen är SLS sektioner som ger kurser, alla sektioner gör sannolikt inte det. Enkäten ger inte någon bild av regionernas kurser, Socialstyrelsens SK-kurser eller synliggör ST-läkares egen uppfattning.

Metod

En webbenkät genomfördes i sektionerna sommaren 2020 hur omständigheter kring Covid-19 har påverkat sektionernas förutsättningar att ge ST-kurser.

Frågorna till sektionerna fokuserar på om omständigheterna kring covid-19:

- riskerar försena att ST-läkare får ut sina specialistläkarbevis,
- lett till att sektionerna fått ställa in och/eller skjuta upp ST-kurser samt
- om sektionerna har drabbats ekonomiskt.

Enkäten startades den 17 juni och stängdes den 10 augusti 2020. Däremellan skickades tre påminnelser per e-post den 23 juni, 26 juni och 3 augusti. Enkäten bestod av 10 frågor och möjlighet att lämna kommentarer (bilaga 1). Enkäten skickades till ordförandena i SLS 66 sektioner (bilaga 2). SLS sektioner sammanfaller till stor del med läkares specialitetsindelning.

Då enkäten stängde hade 48 sektioner helt eller delvis svarat på enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 73 %. Av de 48 som svarade på enkäten var det 23 som på första frågan svarade att de ger kurser.

¹ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkarnas specialiseringstjänstgöring.

² Rapport från Socialstyrelsen, "Urvalsprinciper för upphandling av specialistkompetenskurser", 2017-01-01.

³ Se bl.a. <https://slf.se/nyheter/pandemin-slar-mot-lakares-utbildning/>, 2020-07-03.

Det var enbart dessa som kunde fortsätta svara på frågorna i enkäten. Om sektionen svarade nekande på första frågan avslutades enkäten för deras del. Då materialet är litet bör enkäten betraktas som en "pejling" inför vidare aktiviteter och undersökningar. Undersökningen ger en översiktlig bild av hur sektionernas kurser påverkats av pandemin och hur det i sin tur bedöms påverka ST-läkarna, ett observandum riktat till huvudmännen och myndigheten för vidare bedömningar av helheten.

18 sektioner besvarade inte enkäten, bland dessa finns ett antal sektioner som inte sammanfaller med specialitetsindelningen.

Resultat

Sammanfattning

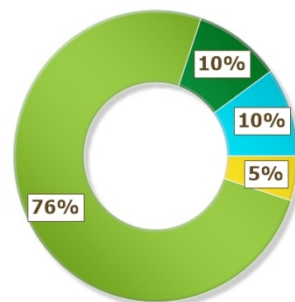
- Det finns risk för att specialistkompetensen försenas (17 av 21). Dock bedömer den absoluta majoriteten att det enbart är i liten omfattning.
- Sektionernas svar på om förseningen beror på att den kliniska tjänstgöringen inte har kunnat fullgöras, är ganska spridda. När det gäller svaren på om förseningen beror på att kurser inte har kunnat ges, ligger tyngdpunkten i svaren på att det "i liten utsträckning" beror på att ST-läkare inte kunnat genomföra kurser som sektionen/föreningen skulle ha gett.
- Materialet är litet och vi vet inte dimensioneringen av sektionernas kursutbud. Men det är ett observandum att 11 av 15 sektioner svarar att kurser i någon grad har ställts in och att 6 av dessa anger att det är 81 - 100 % av kurserna. Bland dessa finns sektionerna för Anestesi och intensivvård samt Kirurgi, men det är osäkert hur många kurser det gäller.
- Förutom inställda kurser har mer än hälften (8 av 15) angett att kurserna har skjutits upp till hösten 2020 och två tredjedelar (10 av 15) att kurserna har skjutits upp ännu längre än till hösten 2020. Det i sig talar för att det kan komma att försena specialistkompetensen för ett antal ST-läkare, om inte kompenserande åtgärder vidtas till exempel att Socialstyrelsen och regionerna ger fler kurser.
- Ungefär hälften av de svarande sektionerna har drabbats ekonomiskt (8 av 15). Trots det bedömer majoriteten (9 av 15) att de har resurser (pengar, lärare, personal, lokaler, osv) för att genomföra vårens inställda kurser i höst.

Riskerar omständigheterna kring covid-19 att försena specialistkompetensen?

Enligt de flesta (17 av 21) av de svarande sektionerna riskerar omständigheterna kring covid-19 att försena specialistkompetensen i någon mån. Dock bedömer den absoluta majoriteten att risken enbart gäller för ett fåtal.

2. Vad är er bedömning? På grund av omständigheter kring covid-19, i vilken omfattning riskerar ST-läkare inom er specialitet att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år?

1	1. I stor omfattning - många riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år.	1
2	2. I ganska stor omfattning - ganska många riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år.	0
3	3. I liten omfattning - endast ett fåtal riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år.	16
4	4. Ingen omfattning alls. Vi bedömer att alla kommer att få ut sitt specialistbevis.	2
5	5. Vet ej	2
	Total	21

De som svarat att de bedömde att ST-läkare inom den egna specialiteten riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år, fick frågan om i vilken utsträckning det berodde på att ST-läkarna inte kunnat fullgöra sin kliniska tjänstgöring och i vilken utsträckning det berodde på att ST-läkarna inte kunnat genomföra kurser som sektionen/föreningen skulle ha gett. För de 2 sektioner som bedömde att omständigheterna kring covid-19 inte hade påverkat eller som hade svarat att de inte vet, 2 sektioner, avslutades enkäten.

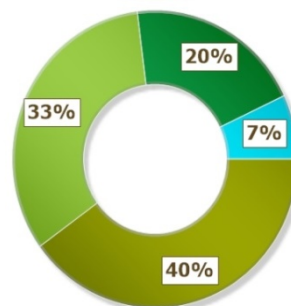
11 av 15 svarande sektioner ansåg att det, i någon utsträckning, berodde på att ST-läkare inte kunnat fullgöra sin kliniska tjänstgöring. 6 sektioner bedömde att det i ganska hög utsträckning berodde på att ST-läkarna inte kunnat fullgöra sin kliniska tjänstgöring medan fem sektioner svarade att det enbart berodde på detta i liten utsträckning.

På frågan om det kunde bero på att ST-läkarna inte kunnat genomföra kurser som sektionen/föreningen skulle ha gett, bedömde 13 av 15 att det gjorde det i någon utsträckning, om än de flesta (9 av 15) att det berodde på detta "i liten utsträckning". Endast 4 sektioner angav att det berodde på detta i hög eller ganska hög utsträckning.

4. Ni har svarat att ST-läkare inom er specialitet riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år (på grund av omständigheter kring covid-19). I vilken utsträckning beror det på ...

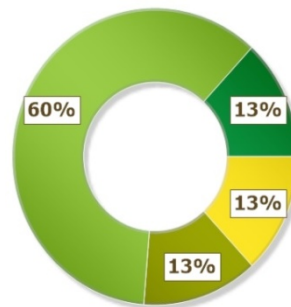
4. a) ...att ST-läkare inte kunnat fullgöra sin kliniska tjänstgöring?

1	1. I hög utsträckning	0
2	2. I ganska hög utsträckning	6
3	3. I liten utsträckning	5
4	4. Inte alls	3
5	5. Vet ej/Ej relevant	1
	Total	15

4. b) ...att ST-läkare inte kunnat genomföra kurser som sektionen/föreningen skulle ha gett?

1	1. I hög utsträckning	2
2	2. I ganska hög utsträckning	2
3	3. I liten utsträckning	9
4	4. Inte alls	2
5	5. Vet ej/Ej relevant	0
	Total	15

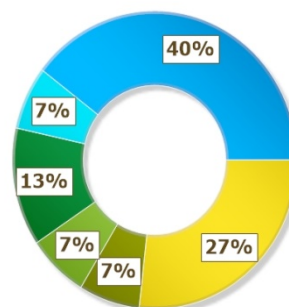

Omfattningen av sektionernas inställda och uppskjutna kurser?

Undersökningen visar att kurser både har ställts in och skjutits upp. På frågan om hur stor andel av kurserna som bedöms ha ställts in under våren 2020, svarade 11 av 15 sektioner att kurser har ställts in i någon grad. 6 av 15 sektioner svarade att så mycket som 81 - 100 % har ställts in under våren, dessa är sektionerna för Anestesi och intensivvård, Hematologi, Kirurgi, Otorhinolaryngologi, huvud- och halskirurgi, Pediatrik samt Rättsmedicin.

5. a) ställt in under våren 2020?

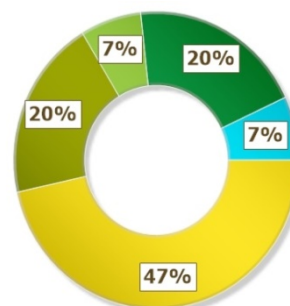
	0 %	4
1	1-20 %	1
2	21-40 %	1
3	41-60 %	2
4	61-80 %	1
5	81-100 %	6
	Total	15

Mer än hälften av de svarande sektionerna (8 av 15 svarande) svarade att de skjutit upp kurser till hösten, i varierande grad, och två tredjedelar (10 av 15 svarande) angav att de skjutit upp kurser ännu längre än till hösten 2020.

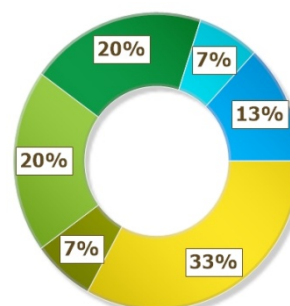
b) skjutits upp till hösten 2020?

	0 %	7
1	1-20 %	3
2	21-40 %	1
3	41-60 %	3
4	61-80 %	1
5	81-100 %	0
	Total	15

c) skjutits upp längre än till hösten 2020?

	0 %	5
1	1-20 %	1
2	21-40 %	3
3	41-60 %	3
4	61-80 %	1
5	81-100 %	2
	Total	15

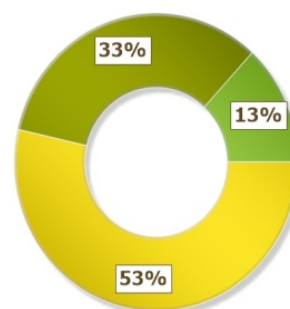
Har sektionerna påverkats ekonomiskt?

Drygt hälften av de svarande sektionerna svarade att de har drabbats av kostnader på grund av inställda eller uppskjutna kurser under våren 2020. 60 % (9 av 15) uppgav att de har resurser att genomföra kurserna hösten 2020.

Av de 8 sektioner som svarade ja på fråga 6a) att de har drabbats av kostnader på grund av inställda eller uppskjutna kurser under våren 2020, svarade 7 sektioner "Ja" på fråga 6b) om de har resurser (pengar, lärare, personal, lokaler, osv) för att genomföra vårens inställda kurser i höst, och 1 sektion "Vet ej/Ej relevant", vilket tyder på att de som har drabbats av kostnader ändå har tillräckliga resurser för att genomföra kurserna senare.

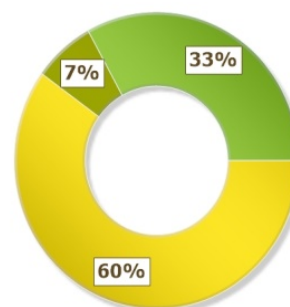
6.a) Har sektionen/föreningen drabbats av kostnader på grund av inställda eller uppskjutna kurser under våren 2020?

	Ja	8
1	Nej	5
2	Vet ej/Ej relevant	2
	Total	15

6. b) Har sektionen/föreningen resurser (pengar, lärare, personal, lokaler, osv) för att genomföra vårens inställda kurser i höst?

	Ja	9
1	Nej	1
2	Vet ej/Ej relevant	5
	Total	15

Sektionernas ST-kurser

Frågor med anledning av Svenska Läkaresällskapets (SLS) sektioners eventuellt inställda och uppskjutna kurser för ST-läkare

Mot bakgrund av omständigheterna kring covid-19 har ST-läkare fått erfara att kurser som behövs för att nå målen i ST har ställts in eller skjutits på. Inställda kurser påverkar i sin tur när ST-läkaren får ut sin specialistkompetens. Socialstyrelsen har kännedom om vilka SK-kurser som har ställts in, däremot är det svårare att få information om hur många av de kurser (ej SK-kurser) som SLS sektioner/föreningarna ger som har ställts in. SLS har därför gjort denna korta enkät för att få en översiktligt uppfattning om hur omständigheterna kring covid-19 har påverkat förutsättningarna för SLS sektioner att ge ST-kurser.

Vi hoppas att ni har möjlighet att lägga några minuter på att svara på frågorna. Enkäten vänder sig till sektionsordförande eller annan i sektionen/föreningen som kan ge ett samlat svar från sektionen/föreningen.

Sida 1/7

Namn på sektionen

1. Ger sektionen vanligtvis kurser för ST-läkare (ej SK-kurser, men kurser som behövs för att nå målen i ST)? *

☐

Ja

☐

Nej - Denna enkät handlar om kurser i sektionernas regi för ST-läkare. Du kommer därför vidare till slutet av enkäten nu.

Sida 2/7

2. Vad är er bedömning? På grund av omständigheter kring covid-19, i vilken omfattning riskerar ST-läkare inom er specialitet att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år?

☐

1. I stor omfattning - många riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år.

☐

2. I ganska stor omfattning – ganska många riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år.

☐

3. I liten omfattning - endast ett fåtal riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år.

☐

4. Ingen omfattning alls. Vi bedömer att alla kommer att få ut sitt specialistbevis.

☐

5. Vet ej

Sida 3/7

3. Enligt er bedömning, hur många ST-läkare inom er specialitet riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år, på grund av omständigheter kring covid-19? Ange i antal

4. Ni har svarat att ST-läkare inom er specialitet riskerar att inte få ut sitt specialistkompetensbevis i år (på grund av omständigheter kring covid-19). I vilken utsträckning beror det på...

a. ...att ST-läkare inte kunnat fullgöra sin kliniska tjänstgöring?

☐

1. I hög utsträckning

☐

2. I ganska hög utsträckning

☐

3. I liten utsträckning

☐

4. Inte alls

☐

5. Vet ej/Ej relevant

b. ...att ST-läkare inte kunnat genomföra kurser som sektionen/föreningen skulle ha gett?

☐

1. I hög utsträckning

☐

2. I ganska hög utsträckning

☐

3. I liten utsträckning

☐

4. Inte alls

☐

5. Vet ej/Ej relevant

5. Hur stor andel av kurserna som sektionen/föreningen ger bedömer ni har

a. ställts in under våren 2020?

☐

0%

☐

1-20%

☐

21-40%

☐

41-60%

☐

61-80%

☐

81-100%

b. skjutits upp till hösten 2020?

☐

0%

☐

1-20%

☐

21-40%

☐

41-60%

☐

61-80%

☐

81-100%

c. skjutits upp längre än till hösten 2020?

☐

0%

☐

1-20%

☐

21-40%

☐

41-60%

☐

61-80%

☐

81-100%

Sida 6/7

6. Till sist har vi några frågor om ekonomi som rör inställda eller uppskjutna kurser på grund av omständigheter kring covid-19 – om detta ej är relevant för er, hoppa till nästa fråga!

a. Har sektionen/föreningen drabbats av kostnader på grund av inställda eller uppskjutna kurser under våren 2020?

☐

Ja

☐

Nej

☐

Vet ej/Ej relevant

b. Har sektionen/föreningen resurser (pengar, lärare, personal, lokaler, osv) för att genomföra vårens inställda kurser i höst?

☐

Ja

☐

Nej

☐

Vet ej/Ej relevant

Kommentera gärna

Sida 7/7

Tack för att du medverkade! Här finns plats för övriga kommentarer

Svenska
Läkaresällskapet

SLS 66 vetenskapliga sektioner

Akutsjukvård 1999	Medicinteknik 1956
Allergiforskning 1946	Neurokirurgi 1970
Allmänmedicin 1969	Neurologi 1907
Andrologi 2002	Neuroradiologi 2011
Anestesi och intensivvård 1954	Njurmedicin 1967
Arbets- och miljömedicin 1907	Nuklearmedicin 1970
Audiologi 1990	Obstetrik och gynekologi 1905
Barnkirurgi 1977	Oftalmologi 1923
Barn- och ungdomspsykiatri 1956	Onkologi 1975
Beroendemedicin 1967	Ortopedi 1954
Bild- och funktionsmedicin 1942	Otorhinolaryngologi, huvud och halskirurgi 1907
Dermatologi & venerologi 1958	Patologi 1943
Diabetologi 2005	Pediatrik 1912
Endokrinologi 1945	Plastikkirurgi 1978
Fysiologi 1943	Psykiatri 1907
Fysisk aktivitet och idrottsmedicin 1952	Rehabiliteringsmedicin 1920
Gastroenterologi 1954	Reumatologi 1946
Geriatrisk 1951	Rättsmedicin 1976
Handkirurgi 1981	Rättsspsykiatri 1993
Hematologi 1966	Smärtlindring 2002
Hypertoni, stroke och vaskulär medicin 2013	Socialmedicin 1971
Infektionssjukdomar 1954	Thoraxkirurgi 1981
Internmedicin 1941	Trafikmedicin 1969
Kardiologi 1947	Transplantation 1987
Kirurgi 1907	Tropikmedicin och internationell hälsa 1984
Klinisk cytologi 1962	Urologi 1957
Klinisk fysiologi 1958	
Klinisk Immunologi och Transfusionsmedicin 2017	
Klinisk kemi 1956	
Klinisk mikrobiologi 1907	
Klinisk neurofysiologi 1964	
Klinisk nutrition 1965	
Lungmedicin 1940	
Läkemedelslära 1907	
Maxillofacialkirurgi 1946	
Medicinens historia 1907	
Medicinsk genetik och genomik 1969	
Medicinsk informatik 1969	
Medicinsk psykologi 1964	
Medicinsk radiofysik 1981	